

Nr 32.

Av herr **Bengtsson m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning om anslag till statens sekundärlånefond för jordbrukare.

I framställning till Kungl. Maj:t den 25 september 1939 har lånenämnden för sekundär jordbrukskredit föreslagit ändring i vissa hänseenden av gällande författning angående statens sekundärlånefond. Ändringsförslagen hava bland annat åsyftat att möjliggöra belåning genom sekundärlånefonden av en genom sämjedelning uppkommen fastighet. Nu gällande bestämmelser hava ansetts lägga hinder i vägen för sådan belåning.

I proposition nr 1 till riksdagen, kapitalbudgeten, bil. 8, har Kungl. Maj:t under punkt 10 i samband med frågan om fortsatt anslag för bestridande av de med sekundärlånerörelsen förenade kostnaderna till behandling upptagit lånenämndens förslag till författningsändringar och därvid förklarat sig icke kunna tillstyrka ifrågavarande ändringsförslag, såvitt detta åsyftar att öppna möjlighet till belåning av sämjedelade fastigheter. Som skäl för denna ståndpunkt har framhållits de risker, som förslaget skulle kunna medföra för att fullgod säkerhet för lån icke alltid erhöles.

Undertecknade ansluta sig till den uppfattning, som ligger till grund för sekundärlånenämndens förslag och som för övrigt torde delas av fullmäktige i riksgäldskontoret, vilka lämnat förslaget utan erinran, och vår avsikt med denna motion är att fästa riksdagens uppmärksamhet vid den icke ringa betydelsen av här berörda spörsmål.

Dessa sämjedelade fastigheter äro flerstädes i landet tämligen vanliga företeelser. En mängd jordbrukare bliva med nu gällande bestämmelser utestängda från möjligheten att erhålla sekundärlån och från de fördelar, som en skuldreglering i denna ordning innebär. Detta förhållande är enligt vår mening otillfredsställande. Visserligen kan det sägas vara önskvärt att jordbrukets olika brukningsdelar i största möjliga utsträckning även bilda kamerala enheter och att allt bör göras för att främja fastighetsväsendets utveckling i denna riktning. Förbudet mot sekundärbelåning av s. k. sämjedelningar skulle kunna uppfattas såsom ett av medlen härtill. Dylika synpunkter torde emellertid ej få bliva avgörande vid lösningen av nu berörda fråga. Den jordbrukare, som nödgas anlita

sekundärkredit, torde i allmänhet icke befinna sig i en sådan situation, att han utan svårighet förmår bära de ofta betydande kostnader, som äro förenade med egendomens utbrytning i laga ordning och som han enligt nu gällande ordning måste ikläda sig för att kunna komma i åtnjutande av sekundärlån. Jordpolitiska hänsyn böra sålunda icke sammankopplas med frågan om sekundärkreditens anordnande. Med tillfredsställelse kan antecknas att, såvitt av propositionen framgår, synpunkter av här berörda slag ej heller inverkat på Kungl. Maj:ts ställningstagande, som uteslutande motiveras med den ökade risken vid belåning av sämjedelningar.

Vad belåningsrisken beträffar har sekundärlånenämnden till belysning av denna fråga åberopat en vid sin framställning till Kungl. Maj:t fogad utredning i ämnet, som innefattas uti Föreningens mellan ombudsmännen hos Sveriges landshypoteksinstitution förhandlingar den 22—24 september 1938, sid. 1059—1066, och till vilken utredning vi här hänvisa. Det torde för övrigt, såsom lånenämnden vid en tidigare behandling av detta ämne uttalat, få ankomma på nämnden att efter en författningsändring i här berörda syfte övervaka, att sekundärbelåning icke sker i andra fall än som ur hithörande synpunkter kunna anses betryggande. Genom belåningsvärdets reducering, om sådant efter en granskning av lånefallet finnes påkallat, torde eventuellt förefintligt riskmoment kunna i hög grad elimineras.

Vi få tillägga, att oss veterligen förbudet mot belåning av genom sämjedelning uppkomna fastigheter saknar motsvarighet inom andra kreditinrättningar.

Under åberopande av vad sålunda anförts få vi hemställa,

att riksdagen vid behandlingen av frågan om anslag till statens sekundärlånefond för jordbrukare för budgetåret 1940/41 måtte utöver de i statsverkspropositionen förordade ändringarna i den för fonden gällande kungörelsen jämväl i ovan angivna syfte besluta om ändring i 1 § av sagda kungörelse i överensstämmelse med av lånenämnden framlagt förslag.

Stockholm den 19 januari 1940.

Carl Bengtsson.

Joh. Friggeråker.

Elof B. Andersson.

Alfred Andersson.